

Jaarverslag 2025

Rekenkamer BEL

Blaricum, Eemnes en Laren

Inhoud

1. Inleiding
2. Wettelijke basis en taken van de Rekenkamer
3. Samenstelling van de Rekenkamer
4. Activiteiten en werkzaamheden in 2025
 - 4.1 Uitvoering van de onderzoeksagenda
 - 4.2 Onderzoek snippergroen gemeente Laren
 - 4.3 Onderzoek grondbeleid gemeente Blaricum
 - 4.4 Onderzoek sociaal domein
 - 4.5 Vooronderzoek VIBE
5. Jaarrekening 2025
6. Vooruitblik 2026

1. Inleiding

De gemeenteraden van Blaricum, Eemnes en Laren hebben ieder een eigen rekenkamerfunctie, maar benoemen daarvoor dezelfde personen. Daarmee geven zij gezamenlijk invulling aan de rekenkamerfunctie en werkt de Rekenkamer BEL feitelijk als een gezamenlijke rekenkamer voor de drie gemeenten.

Dit jaarverslag legt verantwoording af over de werkzaamheden, onderzoeken en uitgaven in 2025. Waar relevant wordt ook toegelicht welke trajecten in 2025 zijn voorbereid of gestart en in 2026 zijn of worden afgerond.

De Rekenkamer BEL heeft een onafhankelijke positie binnen de BEL-gemeenten, zowel ten opzichte van de gemeenteraden, colleges en ambtelijke organisatie als ten opzichte van inwoners, bedrijven en instellingen. Het onderzoek richt zich op de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid. De conclusies en aanbevelingen zijn bedoeld om de raden te ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol en daarmee bij te dragen aan goed bestuur en publieke verantwoording.

Na 2024, waarin vooral de onderzoeksagenda is opgesteld en afgestemd, stond 2025 in het teken van de uitvoering daarvan. Op verzoek van de drie gemeenteraden is in korte tijd aan meerdere onderzoeken tegelijk gewerkt. Met een Rekenkamer die in 2025 uit twee leden bestond, lag de nadruk op voortgang en oplevering. In 2025 werd het onderzoek naar snippergroen in de gemeente Laren afgerond. Daarnaast zijn onderzoeken naar het grondbeleid van de gemeente Blaricum, de toegang tot Wmo en jeugdhulp en VIBE opgestart.

Deze focus op uitvoering heeft er tegelijkertijd toe geleid dat minder ruimte beschikbaar was om te investeren in de structurele verbinding met de gemeenteraden, bijvoorbeeld via periodieke afstemming en voortgangsgesprekken. De Rekenkamer vindt die verbinding essentieel voor de bruikbaarheid en doorwerking van onderzoeken. Daarom wordt in 2026 nadrukkelijker ingezet op het versterken van het contact met de raden.

Met dit jaarverslag blikt de Rekenkamer terug op een jaar waarin de onderzoeksagenda uit 2024 daadwerkelijk tot uitvoering kwam en waarin meerdere onderzoeken gelijktijdig zijn voorbereid, begeleid of afgerond.

2. Wettelijke basis en taken van de Rekenkamer

De Rekenkamer is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid. Op grond van artikel 182 van de Gemeentewet is iedere gemeente verplicht een rekenkamer of rekenkamerfunctie te hebben. De Rekenkamer heeft de bevoegdheid om zelfstandig onderzoek te initiëren en hierover aan de gemeenteraad te rapporteren.

Kernfuncties van de Rekenkamer:

- het onderzoeken van de doelmatigheid en doeltreffendheid van gemeentelijk beleid;
- het evalueren van de inzet en besteding van publieke middelen;
- het bijdragen aan transparantie en bestuurlijke verantwoording;
- het signaleren van verbeterpunten in beleid, uitvoering en informatievoorziening aan de raad.

3. Samenstelling van de Rekenkamer

De Rekenkamer BEL bestond in 2025 uit de volgende leden:

- dhr. B. Belhaj (voorzitter)
- dhr. N. El Mansouri (lid)

Bij het opstellen van dit jaarverslag wordt de Rekenkamer ondersteund door een secretaris. Per januari 2026 is J.A. van der Geest benoemd als secretaris van de Rekenkamer BEL. Daarmee is de ondersteuning van de Rekenkamer verder versterkt, mede met het oog op de voortgang van de lopende onderzoeken en de verdere professionalisering van de rekenkamerfunctie.

4. Activiteiten en werkzaamheden in 2025

4.1 Uitvoering van de onderzoeksagenda

In 2025 is de in 2024 vastgestelde onderzoeksagenda daadwerkelijk in uitvoering gebracht. De Rekenkamer heeft daarbij gewerkt aan meerdere trajecten tegelijk: de afronding van het eerste onderzoek in Laren, de voorbereiding en uitvoering van het onderzoek naar het grondbeleid in Blaricum, de start van het onderzoek in het sociaal domein en een verdiepend onderzoek naar VIBE. Daarmee was 2025 het eerste volledige uitvoeringsjaar van de Rekenkamer BEL.

Naast de inhoudelijke begeleiding van onderzoeken is in 2025 tijd besteed aan afstemming met ambtelijke organisaties, colleges, onderzoekers en griffies. De Rekenkamer hecht eraan dat onderzoek zorgvuldig, onafhankelijk en in goed bestuurlijk contact tot stand komt, zonder afbreuk te doen aan de eigen onafhankelijke positie.

4.2 Onderzoek naar beleid en verkoop van snippergroen in de gemeente Laren

Centrale onderzoeksvraag: wat is het beleid van de gemeente rondom de verkoop van snippergroen, hoe werkt dit door in de uitvoering, wat zijn de resultaten en hoe houdt de gemeenteraad hierop toezicht?

Het onderzoek naar snippergroen in Laren is in 2025 afgerond. De Rekenkamer heeft laten onderzoeken hoe aanvragen worden beoordeeld, hoe de uitvoering in de praktijk verloopt, hoe belanghebbenden het proces ervaren en in hoeverre de raad in staat is zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de uitvoering in de praktijk routinematig verloopt en dat belanghebbenden overwegend positief zijn over het contact en de afhandeling. Tegelijkertijd blijkt dat het beleid lange tijd impliciet of slechts beperkt uitgewerkt was. Daardoor ontbraken heldere en eenduidige afwegingskaders en ontstond beperkte transparantie over de wijze waarop aanvragen worden beoordeeld en prijzen tot stand komen.

De Rekenkamer concludeert dat vooral de informatievoorziening richting de gemeenteraad versterking behoeft. Voor raadsleden is onvoldoende zichtbaar hoe beleidsuitgangspunten in de praktijk worden toegepast en hoe de financiële verantwoording plaatsvindt. Daardoor is het voor de raad lastig om gericht toezicht te houden.

De belangrijkste aanbevelingen uit het onderzoek zijn om de beleidsuitgangspunten uit te werken in heldere beleidsregels, de publieke informatievoorziening aan inwoners te verbeteren en te zorgen voor structurele rapportage aan de raad over uitvoering, afwegingen en opbrengsten.

4.3 Onderzoek naar het grondbeleid van de gemeente Blaricum

Centrale onderzoeksvraag: in hoeverre is het grondbeleid van de gemeente Blaricum passend en uitvoerbaar voor het realiseren van gemeentelijke doelen, en welke invloed hebben historische keuzes op de huidige sturingsmogelijkheden van de gemeente?

Het onderzoek naar het grondbeleid van Blaricum is in 2025 uitgevoerd en begin 2026 bestuurlijk afgerond. In het onderzoek is gekeken hoe het huidige (situationele) grondbeleid uitpakt in relatie tot ambities zoals woningbouw en duurzaamheid, en hoe historische keuzes de handelingsruimte van de gemeente bepalen. Blaricum voert in de praktijk een faciliterend grondbeleid, tenzij sprake is van een dringend gewenste maatschappelijke opgave. Deze lijn is al langere tijd consistent en sluit aan bij de wens om het dorpse karakter en het groene buitengebied te behouden.

Tegelijkertijd laat het onderzoek zien dat historische keuzes sterk doorwerken in de huidige sturingsmogelijkheden. Door het onderbrengen van gronden bij onder andere de Agrarische Stichting Blaricum (ASB) en het Goois Natuurreservaat beschikt de gemeente over weinig “vrije” grondposities. Dat past bij de behoudende koers, maar maakt het ook lastiger om bij nieuwe ruimtelijke opgaven snel en zelfstandig te schakelen.

De Rekenkamer wijst daarnaast op een belangrijk governance-aspect rond de ASB. Sinds de statutenwijziging heeft de burgemeester uit hoofde van de functie een bestuurszetel in de ASB, wat kan helpen in het contact, maar ook kan leiden tot (de schijn van) belangenverstremming / belangenstrijdigheid wanneer gemeente en ASB verschillende belangen hebben, bijvoorbeeld bij onderhandelingen of grondtransacties. Daarom onderstreept het onderzoek het belang van transparantie, structurele informatievoorziening richting de raad en het vooraf vastleggen van spelregels (zoals een protocol voor hoe te handelen bij mogelijke conflicten en wanneer terugtreden/mandateren aan de orde is).

De Rekenkamer heeft de raad onder meer aanbevolen om strategische ambities explicieter te wegen (behoud versus ontwikkeling), het grondbeleid periodiek te actualiseren, de governance en informatievoorziening rond de ASB te versterken, alert te blijven op externe druk en de kennisborging rond grondzaken binnen de BEL-organisatie op peil te houden.

4.4 Onderzoek sociaal domein

Centrale onderzoeksvraag: in hoeverre is de toegang tot Wmo en jeugdhulp in de BEL-gemeenten sinds 2019 verbeterd, hoe wordt deze toegang ervaren door inwoners en professionals, en welke verbeteringen zijn nog nodig?

In 2025 is een onderzoek gestart naar de toegang tot Wmo en jeugdhulp in Blaricum, Eemnes en Laren. Dit onderzoek sluit aan op eerder onderzoek uit 2019 en heeft als doel om inzicht te geven in de veranderingen sindsdien, de opvolging van eerdere aanbevelingen en de wijze waarop inwoners en professionals de toegang tot ondersteuning momenteel ervaren.

Binnen dit onderzoek worden documenten bestudeerd, interviews en groepsgesprekken gevoerd en vragenlijsten uitgezet onder professionals en inwoners. De Rekenkamer acht dit onderzoek van groot maatschappelijk belang, omdat de toegankelijkheid van ondersteuning in het sociaal domein direct raakt aan inwoners die afhankelijk zijn van tijdige en passende hulp.

Het onderzoek is in 2025 voorbereid en opgestart en zal in 2026 worden afgerond. De resultaten moeten de gemeenteraden handvatten bieden om hun kaderstellende en controlerende rol op dit terrein verder te versterken.

4.5 Onderzoek VIBE

Centrale onderzoeksvraag: in hoeverre biedt het onderzoek naar VIBE voldoende aanknopingspunten voor een verdiepend rekenkameronderzoek naar doeltreffendheid, doelmatigheid, kosten en de informatievoorziening aan de raden?

In 2025 is een onderzoek gestart naar VIBE, het organisatieverbeteringsproject van de BEL-combinatie. VIBE (Verbetering in BEL, Betekenis en Betrokkenheid) is in 2022 door de raden vastgesteld als ontwikkelplan om de BEL-organisatie toekomstbestendiger en robuuster te maken. Het onderzoek is in 2025 uitgevoerd en wordt in 2026 afgerond.

Het onderzoek laat zien dat VIBE in 2023 is gestart en dat het programma in 2025 in toenemende mate is overgegaan in de reguliere bedrijfsvoering. Tegelijkertijd blijkt uit de stukken dat niet alle beoogde doelen aantoonbaar zijn gerealiseerd, terwijl er substantiële middelen zijn ingezet. Daarmee is het onderzoek relevant voor de raden, omdat het inzicht kan geven in de bereikte opbrengsten, de kosten, eventuele neveneffecten en de wijze waarop de raden gedurende het traject zijn geïnformeerd.

Het onderzoek biedt aanknopingspunten voor vervolgvragen over de oorspronkelijke doelen van VIBE, de gekozen aanpak, de meerwaarde voor de drie gemeenten, de mate waarin resultaten doeltreffend en doelmatig zijn bereikt, de (meerjarige) kosten en de informatievoorziening aan de raden over start, voortgang en resultaten.

5. Jaarrekening 2025

Onderstaand is een financieel overzicht opgenomen van de lasten en het beschikbare budget van de Rekenkamer over 2025. De totale lasten bedragen € 108.057,84. Daartegenover staat een beschikbaar budget van € 104.882,00, opgebouwd uit de reguliere bijdragen van de drie gemeenten in 2025 (€ 66.000,00) en de beoogde overheveling van middelen uit 2024 (€ 38.882,00). Per saldo is daarmee sprake van een overbesteding van € 3.176,- .

Deze overbesteding is het gevolg van een onduidelijkheid in de communicatie rondom de overheveling van middelen uit 2024. De gemeente Laren heeft de overheveling uiteindelijk niet goedgekeurd, waardoor het bijbehorende budget niet beschikbaar is gekomen. Deze besluitvorming is echter niet

tijdig en eenduidig aan de Rekenkamer teruggekoppeld, waardoor bij de uitvoering van het werkprogramma is uitgegaan van een wél goedgekeurde overheveling.

De Rekenkamer streeft er structureel naar binnen het vastgestelde budget te blijven. Door deze miscommunicatie is dat in 2025 niet volledig gelukt. Voor 2026 worden de budgetafspraken en besluitvorming vooraf explicieter vastgelegd en wordt de terugkoppeling vanuit alle drie de gemeenten aangescherpt, zodat herhaling wordt voorkomen.

Inkomsten en uitgaven 2025

<u>Jaarlijkse bijdragen</u>	-	<u>Werkelijke kosten 2025</u>	
Blaricum	€ 22.000	Onderzoeken	€ 98.948
Eemnes	€ 22.000	Honorering leden	€ 8.632
Laren	€ 22.000	Diverse kosten	€ 478
Subtotaal	€ 66.000	Totaal	€ 108.058
<u>Overheveling 2024</u>		<u>Kostenverdeling per gemeente 2025*</u>	
Blaricum	€ 19.441	Blaricum	€ 36.019
Eemnes	€ 19.441	Eemnes	€ 36.019
Laren	€ 0	Laren	€ 36.019
Subtotaal	€ 38.882	Totaal	€ 108.058
<u>Totaal budget 2025</u>	€ 104.882	Overbesteding in 2025	€ 3.176

*de kostenverrekening is gebaseerd op 1/3 deel per gemeente

** De weergegeven cijfers zijn afkomstig van de BEL Combinatie. Voor nadere vragen of toelichting kunt u zich tot de BEL Combinatie wenden.

6. Vooruitblik 2026

Het jaar 2026 staat in het teken van het afronden van de in 2025 opgestarte onderzoeken en het borgen van de opvolging van de aanbevelingen uit afgeronde onderzoeken. De belangrijkste accenten voor 2026 zijn:

- De bestuurlijke behandeling en opvolging van het onderzoek naar het grondbeleid in Blaricum;
- De afronding van het onderzoek naar de toegang tot Wmo en jeugdhulp in de BEL-gemeenten;
- De afronding van het onderzoek naar VIBE;
- Het voeren van overleg met de raden over de volgende onderzoeken;

De Rekenkamer blijft zich ook in 2026 inzetten voor onafhankelijk, zorgvuldig en bruikbaar onderzoek dat de gemeenteraden ondersteunt bij hun kaderstellende en controlerende taak. Wij danken alle betrokkenen voor hun medewerking in 2025 en zien uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking in 2026.